

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Besluit van PM DATUM tot wijziging van het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie in verband met de inzet van beroepskrachten voorschoolse educatie in opleiding en het opnemen van de vaardigheid interactief voorlezen (Besluit beroepskrachten ve in opleiding en interactief voorlezen)

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Houders van kindcentra, beroepskrachten ve (in opleiding), mbo-instellingen die de opleidingen PM mbo 3-niveau en GPM mbo 4-niveau aanbieden, de brancheorganisaties kinderopvang, de MBO-Raad, SBB, GGD GHOR, Inspectie van het Onderwijs, Ministerie van SZW, VNG, Sociaal Werk Nederland

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Beroepskrachten ve (in opleiding), mbo-instellingen, MBO-Raad, SBB, houders van kindcentra, GGD GHOR, Ivho, VNG, SZW

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

In de voorbereidende fase, gedurende het traject (concept-plan delen, voortgang traject). Met de GGD GHOR en de VNG is een conceptversie van de wijzigingen gedeeld om eerste uitvoeringsvraagstukken te bespreken.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat is het probleem?

Een van de belangrijkste doelstellingen van voorschoolse educatie (hierna: ve) is dat peuters van 2,5 tot 4 jaar die baat hebben bij extra ondersteuning in hun ontwikkeling grote stappen maken in hun taalontwikkeling. Om deze peuters goed te kunnen ondersteunen moeten met name de mondelinge taalvaardigheden van pedagogisch medewerkers op peil zijn. De huidige opleidingseisen van pedagogisch medewerkers dragen hier echter niet optimaal aan bij, waardoor het risico bestaat dat zij minder goed in staat zijn ve-peuters te ondersteunen in hun taalontwikkeling. Het kunnen lezen van zakelijke teksten op niveau 3F, waar het onderdeel leesvaardigheid op dit moment uit bestaat, blijkt geen bijdrage te leveren aan de taalontwikkeling van peuters. De vaardigheid interactief voorlezen, die hier wel een bewezen bijdrage aan levert, ontbreekt in de opleidingseisen van pedagogisch medewerker in de ve.

Het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit ve (hierna: het Besluit) sluit op dit moment een groep pedagogisch medewerkers uit om formatief ingezet te worden in de ve: beroepskrachten in opleiding, waaronder studenten die een opleiding aan een beroepsbegeleidende leerweg volgen. Hierdoor doet deze groep geen praktijkervaring op, terwijl het voor beroepskrachten (met name bbl-studenten) waardevol is vanuit leerwerk- en kwaliteitsperspectief om ervaring op te doen op een ve-groep. Daarnaast is er in de ve sprake van een personeelstekort. Door het tekort aan beroepskrachten ve zijn locaties soms genoodzaakt om groepen tijdelijk te sluiten. Omdat de continuïteit van ve zo belangrijk is voor de ontwikkeling van peuters is het van belang dat groepen open kunnen blijven.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Sinds 2019 dienen beroepskrachten ve aan te kunnen tonen dat zij het referentieniveau Nederlands 3F beheersen op de onderdelen mondelinge taalvaardigheid en leesvaardigheid. Dit is automatisch al het geval bij beroepskrachten die een opleiding op mbo4-niveau of hoger hebben afgerond. Voor beroepskrachten op bijvoorbeeld mbo3-niveau is het een aanvullende eis. Deze eis ligt hoger dan het reguliere referentieniveau op mbo3-niveau, namelijk 2F. Het doel van invoering van deze eis was peuters die ve-volgen te ondersteunen bij hun taalontwikkeling. Deze eis draagt hier echter niet succesvol aan bij (zie a). Vanuit het veld ontvangen we daarnaast signalen dat veel studenten moeite hebben met het onderdeel leesvaardigheid. Op de andere onderdelen; spreken en gesprekken voeren, halen studenten het taalniveau wel.

Beroepskrachten in opleiding kunnen momenteel niet voldoende praktijkervaring opdoen en het vak van beroepskracht ve leren, zodat ze na het afstuderen meteen aan het werk kunnen. Door de huidige wet- en regelgeving wordt de inzetbaarheid van deze groep belemmerd.

c) Wat is de omvang van het probleem?

De branchepartijen, toezichthouders en de MBO-Raad delen het signaal dat veel studenten moeite hebben met het onderdeel leesvaardigheid van de taaleis Nederlands 3F, ondanks dat het geen concrete bijdrage levert aan de taalontwikkeling van peuters. Sommige opleidingen besteden op vrijwillige basis aandacht aan interactief voorlezen, andere opleidingen doen dit niet. Hierdoor ontstaat ongewenste variatie in nieuwe medewerkers die op ve werken. Hoe groot deze groepen zijn is niet bekend.

De branchepartijen, toezichthouders en de MBO-Raad delen het signaal dat in het kader van de tekorten in de voorschoolse educatie locaties soms zijn genoodzaakt om groepen te sluiten. Daarnaast blijkt uit het toezicht dat sommige gemeenten al beroepskrachten in opleiding, zoals de bbl'er, formatief inzetten op een ve-groep. Zowel grote als middelgrote en kleinere gemeenten geven aan beroepskrachten i.o. formatief in te zetten op een ve-groep.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Het is aangetoond dat interactief voorlezen significant bijdraagt aan de taalontwikkeling van kinderen. Daarentegen is er geen wetenschappelijke onderbouwing aanwezig over in hoeverre de competentie Lezen als onderdeel van de taaleis Nederlands 3F de taalontwikkeling van kinderen stimuleert. Het beheersen van de competentie lezen (het huidige beleid) door de beroepskracht ve lijkt, bij nader inzien, het minder relevant te zijn voor het werken in de ve.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Indien de overheid niets doet, kan niet worden gegarandeerd dat de huidige opleidingseisen van pedagogisch medewerkers optimaal bijdragen aan het ondersteunen in de taalontwikkeling van ve-peuters. Daarnaast zullen er minder pedagogisch medewerkers/beroepskrachten ve zijn i.v.m. het niet behalen van de taaleis Nederlands 3F die vereist is voor het werken in de ve. Gezien het personeelstekort is dit niet wenselijk. Verder lopen beroepskrachten in opleiding de mogelijkheid om het vak al lerende in de praktijk toe te passen mis, waardoor ze niet na afronding van de opleiding meteen aan het werk kunnen. Ook kunnen groepen (tijdelijk) sluiten door personeelstekorten, waardoor de ontwikkeling van peuters wordt geremd.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Gezien het feit dat interactief voorlezen een positief effect op de productieve woordenschat en de spreekvaardigheid van leerlingen van verschillende leeftijden heeft, en dit aannemelijk ook geldt voor peuters op de peuterspeelzaal, is het doel om de opleidingseisen voor beroepskracht in de ve beter aan te laten sluiten op de (taal)ontwikkeling van doelgroeppeuters. Een ander doel is om het personeelstekort in de ve te verkleinen en het leer- en kwaliteitsperspectief van beroepskrachten in opleiding te stimuleren, zodat het vak al lerende in de praktijk kan worden toegepast, waardoor na afronding van de opleiding directe inzetbaarheid mogelijk is.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

N.v.t.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

- Interactief voorlezen opnemen in de vereisten voor het werken in de ve zoals beschreven in het Besluit (de module ontwikkelingsgericht werken).
- Het Besluit aanpassen waardoor het mogelijk is om beroepskrachten i.o. formatief in te zetten op een ve-groep. D.w.z. de begeleiding van een groep bestaat uit één volleerde professional samen met één beroepskracht in opleiding, en dat de beroepskrachten i.o. wordt meegenomen in de berekening van de beroepskracht-kindratio. In de kinderopvang geldt de beroepskracht-kindratio (BKR), er geldt een maximaal aantal kinderen waar één pedagogisch medewerker verantwoordelijk voor is. In de ve is de beroepskracht-kind ratio één op de acht, dit betekent dat er bij de ve per acht kinderen minimaal één geschoolde beroepskracht aanwezig moet zijn. Voor beroepskrachten i.o. betekent dit dat ze nooit alleen voor een groep van acht kinderen mogen staan, maar alleen samen met een volleerde beroepskracht als tweede formatieve kracht.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Zie antwoord bij a.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Interactief voorlezen:

Om de taalontwikkeling van leerlingen te versterken dienen beroepskrachten ve vaardigheden te bezitten die bijdragen aan de taalontwikkeling van doelgroepeuters. Deze vaardigheden maken onderdeel uit van de opleiding. Door interactief voorlezen op te nemen in de vereisten voor het werken in de ve kan worden verzekerd dat toekomstige beroepskrachten de vaardigheden op het gebied van interactief voorlezen bezitten.

Een alternatieve optie is om opleidingen te vragen interactief voorlezen vrijwillig in de opleidingen op te nemen, waardoor er geen toezicht kan worden gehouden of op worden gehandhaafd. Hiermee kan echter niet worden gegarandeerd dat alle beroepskrachten ve ervaring opdoen met interactief voorlezen, waardoor niet alle doelgroepeuters goed worden ondersteund. Ten slotte is de optie om niks te doen. Hiermee kan echter niet worden gegarandeerd dat de huidige opleidingseisen van pedagogisch medewerkers optimaal bijdragen aan het ondersteunen in de taalontwikkeling van ve-peuters.

Beroepskrachten i.o.:

Door beroepskrachten i.o. formatief in te zetten op een groep (naast een volleerde professional) kan deze groep goede praktijkervaring opdoen en zal in het kader van de personeelstekorten in de ve er meer personeel beschikbaar zijn. Een alternatieve optie is om niks te doen. Hierdoor lopen beroepskrachten in opleiding de mogelijkheid om het vak al lerende in de praktijk toe te passen mis, waardoor ze niet na afronding van de opleiding meteen aan het werk kunnen. Ook kunnen groepen (tijdelijk) sluiten waardoor de ontwikkeling van peuters wordt geremd.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Interactief voorlezen: de verwachting is dat de taalontwikkeling van ve-peuters optimaal versterkt zal worden, omdat is bewezen dat interactief voorlezen een positief effect heeft op de productieve woordenschat en de spreekvaardigheid van kinderen. Daarnaast zullen meer studenten de taaleis en daarmee gepaard gaand het diploma behalen, wat in het kader van de tekorten in de voorschoolse educatie een gunstig effect heeft.

Beroepskrachten i.o.: het gevolg is dat beroepskrachten i.o. formatief ingezet mogen worden op een groep. De verwachting is dat beroepskrachten i.o. hierdoor goede praktijkervaring opdoen en in het kader van de personeelstekorten in de ve er meer personeel beschikbaar is. Momenteel volgt de IvHO de nu geldende wetgeving. Bij gemeenten die hebben besloten de formatieve inzet van een bbl'er te gedogen, volgt een interventie vanuit de IvHO om het gedoogbesluit in te trekken. De aanpassing van het Besluit zorgt ervoor dat deze situaties kunnen worden voorkomen.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid (U&H) omdat het beleidsvoornemen gehandhaafd moet worden of toezicht nodig is

Uitvoerbaarheidstoets ATR, GGD GHOR, VNG, DUO en IvHO.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Interactief voorlezen:

Het doel is om de taalontwikkeling van kinderen optimaal te versterken door het opnemen van de vaardigheid 'interactief voorlezen' in de vereisten voor het werken in de ve. Daarnaast is het voorstel om enkel het domein 'mondelijke taalvaardigheid' op het hogere niveau 3F af te laten nemen voor studenten op mbo-niveau 3, omdat uit signalen is gebleken dat studenten moeite hebben met het halen van de huidige toets voor het domein Lezen. Bij nader inzien kan worden geconcludeerd dat het beheersen van de competentie lezen door beroepskrachten ve minder relevant en daarmee minder doelmatig is voor het werken in de ve. Wetenschappelijk onderzoek toont daarentegen aan dat de vaardigheid interactief voorlezen hier wel aan bijdraagt. Dit maakt de maatregel ook doelmatig.

Beroepskrachten i.o.:

Om ervoor te zorgen dat beroepskrachten in opleiding voldoende praktijkervaring opdoen en te voorkomen dat groepen (tijdelijk) sluiten door het personeelstekort kan worden overgegaan tot een wijziging van het betreffende artikel in het besluit basisvoorwaarden kwaliteit ve die momenteel een groep pedagogisch medewerkers uitsluit om formatief ingezet te worden in de ve. Uit een inventarisatie met het veld is gebleken dat de wens is om de helft van het aantal beroepskrachten op een locatie uit medewerkers in opleiding te laten bestaan.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Zie a.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Gezien het personeelstekort in de ve is het mogelijk dat het risico bestaat dat er onvoldoende gekwalificeerd personeel is om de beroepskrachten in opleiding te begeleiden.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Interactief voorlezen:

Om te evalueren of de aanpassing van het betreffende artikel in het besluit daadwerkelijk doeltreffend is, zal drie jaar na invoering met de branchepartijen en de MBO-Raad worden geanalyseerd hoeveel studenten de opleiding succesvol afronden in vergelijking met de jaren voor de invoering van de wijziging. Daarnaast zal een onderzoeksbureau onderzoek doen naar het effect van de invoering op de taalontwikkeling van kinderen.

Beroepskrachten in opleiding:

De voorwaarden voor het inzetten van de beroepskrachten in opleiding worden besproken met de MBO-Raad, GGD GHOR en de VNG. De voorwaarden zijn opgesteld a.d.h.v. input uit het veld, waaronder de gemeenten Amsterdam en Eindhoven. Na invoering van de aanpassing zal met dezelfde partijen worden gemonitord en geëvalueerd of de aanpassing doeltreffend is.